

Svet za civilni nadzor projekta Drugi tir

ODGOVORI ČLANOV SVETA NA NEKATERA VPRAŠANJA NOVINARJEV

(Emil Milan Pintar, Stanko Štrajn, Jože P. Damijan)

Novinar Dnevnika Borut Mehle piše o civilnih iniciativah in je sodelavcema Sveta Emilu Milanu Pintarju ter Marku Pavliha postavil nekaj vprašanj. Novinarka Siol.net Andreja Lončar je vprašala Stanka Štrajna o možnosti referendumu.

Spodaj so vprašanja in odgovori. Na koncu pa - za celovitejši vpogled in razumevanje ozadij - dodajamo dva članka JP Damijana.

- - - + + + - - -

Odgovori Emila Milana Pintarja na vprašanja Boruta Mehleta: Hvala za vaša vprašanja. Poskušal bom odgovoriti čim krajše, toda nekaterim dodatnim pojasnilom se vendar ne bom mogel povsem izmakniti.

1. Ali poznate Aarhuško deklaracijo oziroma kako jo razumete; v kolikšni meri gre za priporočilo v kolikšni meri pa za obvezo?

ODG: Ne, sam Aarhuške deklaracije ne poznam. (PS: Aarhuška konvencija je dokument OZN. Čeprav obravnava predvsem soodločanje lokalnih skupnosti in civilnih iniciativ o OKOLJU, je v splošnem delu več kot uporabna tudi za nas.)

2. Ali ste pri pridobivanju informacij o zadevi Drugi tir naleteli na kakršenkoli težave povzročene s strani uradnih institucij, za katere ste menili, da so informacije dolžne dati, pa jih niso?

ODG: Seveda, s temi težavami se srečujemo od vsega začetka. Niti vlada, niti DRI, niti podjetje »2TDK, doo« nam niso hoteli izročiti iskanih informacij. Najprej so se še malo motovili, npr: vlada nam je sporočila, da nam bo odgovore dalo Ministrstvo za infrastrukturo (rok za odgovor je 20 delovnih dni), ko je ta rok potekel, nam je MzI sporočilo, da nam bo dala odgovore DRI, ti so si spet vzeli ves dovoljen čas, odgovorili z nekaj nepomembnimi stavki brez vsebine in nas obvestili, da nam bo ostale odgovore dalo 2TDK. Intelektualno raven teh tretjerazrednih uradnikov (oz. predvsem politikov, ministrov, kajti oni odgovarjajo za delo svoje administracije!) lahko razberete iz tega, da so se hvalili, kako spretno nas izigravajo. Pa pravzaprav ne nas, izigravajo demokracijo, pravo, državo, civilno družbo. Mislim, da tako pritlehne državne administracije, kot je sedanja, še nismo imeli.

Če potegnem črto – do danes nismo od vlade in njenih inštitucij dobili niti tretjine informacij, za katere smo zaprosili in ki jih smatramo za informacije javnega pomena (značaja).

3. Kaj je do sedaj največji uspeh vaše skupine vezano zgolj na delovanje glede Drugega tira?

ODG: To je težko razmejiti. Številni dobri strokovnjaki so že prej, še pred ustanovitvijo Sveta za civilni nadzor tega projekta, opozarjali na ta vprašanja, toda razprava je tekla predvsem na akademski ravni. Kot vsi veste, pa je politika, še posebej pa ta vlada oz. sedanja politična nomenklatura, za strokovne argumente povsem gluha. Zaveda se, da zmeraj lahko »kupi« bolj ali manj renomirano strokovno skupino, ki bo izdelala novo strokovno ekspertizo po njihovih željah, po njihovem naročilu, po njihovih potrebah. Spomnite se vrlih »strokovnjakov«, ki so podpirali Projekt TEŠ 6, zlasti rezultatov ekspertiz dr. Križaniča in dr. Lahovnika.

Ko smo v SINTEZI-KCD začeli oblikovati to idejo po nekakšni instituciji, ki bi lahko vsaj malo nadzirala vladne odločitve, ki so grozile, da se bo z »drugim tirom« ponovil TEŠ 6, nam je bilo jasno, da moramo povezati v Svet nekaj predstavnikov tistega dela stroke, ki še ni bil »kupljen« in ni sodeloval pri napihovanju vrednosti projekta, s strokovnjaki za oceno ekonomsko-finančnih modelov

in ljudmi s političnimi izkušnjami. Preprosto povedano: strokovnjake z javnim ugledom in priznано politično oz. moralno integriteto. Pričakovali smo namreč, da nam bo politika hitro pokazala oba konca oblastne palice: tistega z bičem na koncu in drugega s korenčkom.

Predvsem pa smo morali svoje delo zasnovati javno, transparentno, politično korektno. Edina stvar, ki se jo politika vsaj malo »boji« (vsaj vsako volilno leto), je mnenje javnosti in mi smo želeli za svoje delo odgovarjati javnosti.

To je toliko bolj pomembno, ker se naš Svet v nečem bistveno razlikuje od ostalih Civilnih iniciativ. Mi ne zastopamo, nasproti vladi, nekega »drugega, zasebnega interesa«. Mi nismo CI, ki ne želi ceste čez »naša polja«, ki ne želi smrdečega smetišča v naši vasi, ki ne želi begunskega centra v našem mestu. Mi preprosto verjamemo, da ni prav, da vlada želi okrasti državljane za pol milijarde evrov z neustreznim sistemom financiranja in napihnjenim projektom. In še manj je prav, če je ta projekt samo paravan za prodor tujega plenilskega kapitala v SŽ in Luko Koper. In to smo sporočili vladi in na to želimo opozoriti državljane. Kajti mi (Svet), takega projekta ne moremo ustaviti. Državljanji ga lahko.

Šele zdaj lahko odgovorim direktno. Najpomembnejše, kar smo dosegli, je verjetno naslednje:

- opozorili smo na napihnjenost projekta in prisilili vlado, da razmišlja o »novi ceni«, ki bo verjetno za 300 – 400 mio evrov nižja od načrtovane;
- pokazali smo na nezakonitost najprej načrtovanega modela financiranja (zasebno – javno partnerstvo), ki se ga je vlada morala odreči;
- dokazali smo nesmiselnost sedanjega modela financiranja (javno – javno partnerstvo), ki bo slovenske državljane po nepotrebnem obremenil skoraj s pol milijarde!;
- ponovno smo odprli razpravo, naj vlada gradi dvotirno, ne enotirno povezavo;
- pritegnili smo pozornost KPK in RS na ta projekt; obe instituciji sta se že negativno izrekli o pravkar sprejetem zakonu (v raziskavo goljufij pri TEŠ 6 sta se ti dve instituciji aktivirali šele leta po končanih plenitvah!),
- dvignili smo pozornost javnosti do ravni, ko varnost političnih goljufij v tem projektu ni več samoumevna, kar pomeni povsem drugačno obnašanje interesnih političnih centrov.

Toda še enkrat: to nikakor ni zgolj naša zasluga, mi smo le kvas, ki je sprožil vzhajanje civilne družbe.

4. Koliko časa vam vzame delovanje v iniciativi?

ODG: Tri do štiri ure dnevno, efektivno.

5. Kaj je bila prva poteza iniciative oziroma na katero institucijo (ali pač naslov) ste se najprej obrnili?

ODG: Kot se spodobi: obvestili smo Premierja o ustanovitvi Sveta in ciljnih našega dela ter zaprosili vlado za podatke o projektu.

6. Prosil bi še za mnenje - oceno koliko šibkejša bi takšna iniciativa, kakršna je vaša, bila, če bi jo sestavljali manj izkušeni ljudje, kot jo sestavljate, pri čemer ciljnam predvsem na to, da "običajni" ljudje v takšnih primerih dostikrat dojamajo, da so malodane "operativno nesposobni".

ODG: Gotovo, struktura našega Sveta je res vpadljiva: v njej je več ljudi z doktoratom kot v vladi, več kot polovica članov Koordinativnega odbora ima ministrske izkušnje.

Vendar mislim, da to ni najbolj pomembno. Še pomembneje od tega je, da ne branimo nekakšnih naših posebnih, zasebnih interesov, zato res lahko delujemo »na moralni pogon«, kot pravi dr. Damijan. In da delujemo pro bono. Vendar, kadar se ljudje borijo za splošno korist, za svoje prepričanje, kaj je prav za vse, takrat tudi manj izkušeni ali tudi manj izobraženi lahko izborijo čudeže – pogledjte uspeh CI, ki se je borila proti umazani cementarni v Trbovljah! Njim je treba res čestitati!

- - - + + + - - -

Odgovori Marka Pavliha na vprašanji Boruta Mehleta:

- 1. Tako tudi o Svetu za civilni nadzor projekta drugi tir, o katerem ste na nekem mestu izjavili, da boste "drugi tir leaks in javnosti razkrivali vse informacije," In glede slednje napovedi me zanima ali je Svet do sedaj že spravil v javnost kakršnokoli informacijo takšnega značaja, da bi se ji dalo reči "leak"?**

ODG: Za začetek predlagam, da preberete priložen članek, ki sem ga nedavno objavil kot [uvodnik v Pravni praksi](#). Kot vidite, smo se povezali predvsem zaradi "tistega" sestanka s premierom in njegovo ekipo, ki se je kasneje izkazal za slepilni maneuver in namero vlade oziroma nekaterih njenih akterjev, lobistov in drugih prisklednikov, da projekt drugega tira izvedejo nepregledno, čim dražje in v korist posameznikov.

Menim, da je naš Svet za civilni nadzor (to ni več zgolj "iniciativa", temveč mnogo več) dosegel vsaj to, da smo z našimi strokovnimi ocenami vladnega projekta in naročene italijanske revizije dokazali številne nepravilnosti in netočnosti ter zlasti izjemno pretirano ceno, pa tudi škodljive dogovore s tujci, nepotrebnost in nebuloznost podjetja 2TDK, prizadevanja za reinkarniranje ideje o logističnem holdingu, neupoštevanje Luke Koper in drugih prevoznikov ipd. Ker mnogih informacij in dokumentov kljub zakonski podlagi nismo prejeli, to v javnosti zbuja dodaten sum o poštenosti vpletenih, peripetije okoli našega zakonskega predloga, ki ga je vložil eden od poslancev, pa tako in tako sprožajo dvom o ustavnosti takšnega početja. O vsem tem si lahko preberete tudi na [blogu prof. Damijana](#).

- 2. Glede na to, da ste člani Sveta za civilni nadzor projekta drugi tir številni nekdanji politiki, z izkušnjami ter zvezami s politično - ekonomskimi strukturami, vas naprošam za oceno, koliko šibkejša bi takšna iniciativa, kakršna je vaša, bila, če je ne bi sestavljali tako izkušeni ljudje, kot ste vi?**

ODG: Slehera oblika civilne družbe je po moje toliko močna, kolikor so njeni člani iskreni, pošteni, etični, državotvorni, strokovni, pro bono in kot takšni sprejeti tudi v javnosti. Drznem si reči, da mi izpolnjujemo te lastnosti, žal pa je poleg politike tudi obstoječa zakonodaja pretirano naklonjena političnim strankam, zato birokracija na vsakem koraku ovira civilne pobude. Kot rečeno, si o tem lahko več preberete v moji knjigi Dvanajst pred dvanajsto, zlasti na straneh 77-89 (http://www.bukla.si/?action=books&book_id=22375).

- - - + + - - -

Odgovori Stanka Štrajna na vprašanja Andreje Lončar o referendumu:

- 1. Zakon je sprejet, ali boste začeli z zbiranjem podpisov za referendum?**

ODG: Svet za civilni nadzor izgradnje drugega tira Divača-Koper (v nadaljevanju Svet) je na strokovnem nivoju argumentirano opozoril Vlado in Državni zbor, da sprejem Vladnega predloga zakona pomeni nadaljevanje nerazumnega, negospodarnega in neodgovornega trošenja javnega denarja za to nujno infrastrukturno investicijo. Kot odgovorni državljani nismo zgolj kritizirali evidentno nestrokovnega in škodljivega načina vodenja tega projekta - vse od leta 2013 dalje, ko je organizacijo priprav na izvedbo te investicije prevzel DRI, ki je kot notranji inženir za Ministrstvo za infrastrukturo in Vlado skupaj s Slovenskimi železnicami pripravil najprej model javno-zasebnega partnerstva preko ustanovitve 2 TDK d. o. o., ki se je sedaj spremenil v javno-javno partnerstvo z za enkrat še neznanimi partnerji zalednih držav (Vlada napoveduje vlaganje Madžarske), - temveč smo pripravili predlog zakona, ki je v primerjavi s sprejetim zakonom jasen, določen in daje podlago za gospodarno in nadzorovano vodenje investicije po preizkušenem, klasičnem mandatnem (mandat=naročilo) modelu. Vlada in državni zbor dobronamerne predloga civilne družbe nista upoštevala, niti se nista ozirala na strokovno dokazana dejstva slovenske gradbene stroke, temveč sta mirno s sprejemom vladnega predloga zakona po nujnem postopku brez temeljite preveritve vsebine zakona zagotovila pravno podlago za nadaljevanje škodljivega izčrpavanja proračuna. S to odločitvijo sta Vlada in Državni zbor oziroma Predsednik Vlade Miro Cerar, minister za infrastrukturo Peter

Gašperšič, ministrica za finance Mateja Vraničar-Erman in ob njih še 49 poslancev, ki so vladni zakon izglasovali sprejeli nase odgovornost za vso škodo, ki bo nastala na podlagi tako sprejetega zakona.

Svet ugotavlja, da je Državni zbor Vladni predlog sprejel, ne zato, ker bi bil v zmoti ali bi bil zaveden, pač pa zato, ker je namerno hotel zagotoviti pravno podlago za nadaljevano izčrpavanje proračuna v škodo Republike Slovenije in njenih državljanov in v korist vseh sodelujočih v projektu izgradnje drugega tira Divač-Koper. Svet ugotavlja, da napako Državnega zbora lahko popravi Državni svet, če izglasuje odločilni veto in nato Državni zbor v ponovni obravnavi spremeni svojo škodljivo odločitev. Glede na majhno verjetnost, da bodo poslanci ob ponovnem odločanju namesto politične trgovine raje spoštovali javni interes Slovenije in njenih državljanov, te možnosti ni smiselno upoštevati. Napako lahko odpravi le še referendum, kar pa terja široko organizacijsko zahtevno kampanjo, ki jo lahko zagotovi le zelo široko politično organizirana skupina vseh oblik civilnega delovanja državljanov na čelu s tistimi strankami, ki so v DZ glasovale proti sprejetju tega zakona. Ali bo družba to možnost znala in zmogla zagotoviti, Svet ne more napovedati, se pa bo vsekakor po svojih močeh vključil v pripravo referenduma, če bo do tega prišlo.

1a. Ali drži, da ste o referendumu glasovali in se odločili, da ne greste v zbiranje podpisov? Če drži, zakaj je večina odločila proti tej poti?

ODG: O odločitvi za ali proti referendumu v Svetu ni bilo glasovanja, pač pa smo to možnost le temeljito pretehtali in ocenjevali, kako uporabiti možnost zaščite javnega interesa pred zlorabo oblasti z uporabo referenduma kot možnega pravnega sredstva.

2. Ali boste vložili ustavno pritožbo? Ali razmišljate o tej možnosti? Če da, zakaj in kdaj jo boste vložili?

ODG: Zoper zakon ni ustavne pritožbe, ki je pravno sredstvo državljanov v primeru kršitev njihovih človekovih z ustavo varovanih pravic, pač pa je možno vlaganje pobude ustavnemu sodišču za presojo ustavnosti sprejetega zakona. Ustavno sodišče lahko pobudo državljanov sprejme, lahko pa jo zavrže, če presodi, da vlagatelj ni izkazal pravovarstvenega interesa. Svet ocenjuje, da bi pobudo za presojo ustavnosti v zaščito javnega interesa moral vložiti kvalificiran pobudnik, čigar pobudo je ustavno sodišče dolžno obravnavati. Ali bo do vložitve ustrezne pobude kvalificiranega pobudnika prišlo, Svet ne more napovedati.

- - - + + + - - -

Jože P. Damijan - za celovitejši vpogled, razumevanje ozadij in argumentirano razpravo

27.4.2017 - [Kdo bo plačal drugi tir?](#) »V javnosti prevladuje prepričanje, da bo – ne glede na vrednost naložbe – gradnja drugega tora padla na pleča davkoplačevalcev....«

24.4.2017 - [Drugi tir in javni dolg ali servilnost do Madžarske?](#) »Odločitev vlade, da v financiranje gradnje drugega tira vključi tudi Madžarsko v “nebulozno” “javno-javno partnerstvo”, kot jo je označil kolega Mojmir Mrak, še vedno buri duhove v strokovni in politični javnosti....«

- - - + + + - - -

Uredil: M. Marc, 28.4.2017